

Jaké je těšínské nebe?

Napsal uživatel Dušan Trličík
Středa, 24 Listopad 2004 04:00

Když jsem přijel v neděli 14.listopadu do Českého Těšína, tak jsem musel přiznat že nevím, protože už byla tma a zataženo. O to nápadněji však zářila budova těšínského divadla, kde se toho dne odehrávala repríza divadelního představení, nesoucí název **Těšínské niebo-Cieszynskie nebe**

. Stejnomený název má také nové hudební CD vydavatelství Indies, oficiálně vydané o den později, které obsahuje písně, zpívané herci během tohoto představení.

Ale o co vlastně jde? Těšín je město na severovýchodě česka, jehož historie a především život obyvatel je mimo jiné poznamenán rozdělením na dvě města, polské a české. Hranici po dlouhá léta tvořila řeka Olše/Olza, přes jejíž most kdysi jezdily tramvaje. Navíc zcela zvláštní dvojjazyčné prostředí, kdy místní lidé v rozhovoru i během jedné věty několikrát změni jazyk, vytváří zvláštní poetiku, kterou my vnitrozemci, pokud nejsme častými návštěvníky této oblasti, známe především z tvorby písničkáře **Jaromíra Nohavici**. A právě písničky Jaromíra Nohavici nedaly spát básnířce

Renatě

Putzlacher

kteřá texty písní překládala do polštiny, až se nakonec zrodil nápad, uplatnit tyto písně při jevištní inscenaci. Půda pro podobné

Hlavní protagonisté na tiskové konferenci

foto: Dušan Trličík ©

představení byla v těšínském divadle mimořádně příhodná, protože zde působí čeští i polští herci. Bylo ovšem potřeba písně přearanžovat do podoby použitelné na jevišti. Podle mého soudu šťastná volba padla na hudebníka **Tomáše Kočka**, který v sobě netají osobní sympatie k tomuto místu. Spolu s režisérem

Rad

ovanem Lipusem

pak vytvořili komediálně laděnou dějinnou scénickou koláž, ve které s nadsázkou vyplouvají na povrch nejen významné osobnosti, ale i bolestné události tohoto místa a také realie, jejichž samotná existence dnes vzbuzuje spíše úsměv na tváři. Snad proto je také hra samotnými tvůrci originálně označena jako "sentimentální tramvajová rallye".

Nutno říci, že herci těšínského divadla, šest Čechů a šest Poláků, se v rolích interpretů písní zabydleli velmi dobře. Jejich výkony jsou obdivuhodné a přál bych každému, aby toto

Jaké je těšínské nebe?

Napsal uživatel Dušan Trličík
Středa, 24 Listopad 2004 04:00

představení mohl vidět. V těšínském divadle, které má subtilní dispozici a velmi kvalitní ozvučení, jsem byl zcela vtažen do děje plného symboliky a obrazů, které v mnohém připomíná i děje z našich soukromých životů. Ještě dnes mě mrazí, když si vzpomenu na interpretaci písně *Bláznivá Markéta*.

Považuji tedy za zcela přirozené, že byl vytvořen a veřejnosti nabídnut samostatný nosič, obsahující toto zpracování Nohavicových písní. Ten do aranží nijak nezasahoval a Tomáš Kočkovi dal zcela volnou ruku, jak s písněmi naloží. Tomáš se úkolu zhostil více než se ctí. U mnoha písní, které byly vybrány pro toto představení, ještě více podtrhuje jejich obsah a činí je tak jaksi nově zajímavými. V těch písních pak, ve kterých jsou cítit komíny a začouzené ulice, do nich vstupuje poetika Beskyd, jejichž silueta je na dohled z těšínského Slezska. Je to dáno nejen jeho hudebním cítěním, ale i výběrem nástrojů, kterými je hudební doprovod vytvořen. Například velmi působivé je použití cimbálu v písni *Pane prezidente* a také v úvodu *Svatební*.

Velkou radost budou mít asi milovníci pěkných obalů. CD totiž není uzavřeno v obligátní plastové krabičce, ale obal je výpravně koncipován jako krátké papírové leporelo, v němž je navíc vlepena dvacetistránková brožurka, obsahující všechny texty písní, ve všech použitých jazycích (mimo polštiny a češtiny ještě také němčina a ivrit v písni *Těšínská*). V grafickém zpracování byly použity kresby místního malíře Ladislava Szpyrce. Silueta Beskyd a pod ní, na scéně divadla personifikované stavební prvky města (např. radnice, hotel Piast nebo dnes neexistující kavárna Avion), jako symboly minulého i přítomného světa, svázané kolejemi, po kterých jezdí stará tramvaj, je použita také na plakátech určených pro výlep. V bookletu jsou též vysvětlující texty Renaty Putzlacher a Radovana Lipuse k celému projektu v obou jazycích. Kdo ovládá polštinu je tady ve výhodě, protože polská verze není prostým překladem české a dozví se zde více o autoru písní. Na stránkách brožurky nechybí také fotografie z divadelního představení a výčet všech jmen, které nějakým způsobem přispěly k realizaci tohoto projektu.

Nová deska byla pokřtěna za účasti všech zainteresovaných umělců, tvůrců a veřejnosti v pondělí 15. listopadu, opět symbolicky, na mostě přes řeku Olši/Olzu. Voda ke křtu byla nabrána z řeky a na mostě stála opět starobylá tramvaj, i když

Plakát Těšínské niebo - Cieszyńskie nebe

foto: Dušan Trličík ©

Jaké je těšínské nebe?

Napsal uživatel Dušan Trličík
Středa, 24 Listopad 2004 04:00

koleje již dávno z jednoho břehu na druhý nevedou, stejně jako již dlouho se nemůžete nechat obsloužit v kavárně Avion, která od místa křtu kdysi stála jen několik desítek metrů..

Jednou z diskutovaných otázek je, zdali jsou děje **Těšínského nebe - Cieszyńskieho nebe** prezentované dosud pouze na prknech těšínského divadla, přenosné někam jina, mimo tuto scénu, anebo zůstane u toho, že chtějí diváci budou muset vážit cestu do Těšína, podobně jako proudy jiných, dychtících po laciných nákupu na polské straně města. Osobně zastávám spíše optimistický pohled, že nesnáze s přijetím představení, podporující mimo jiné česko-polskou vzájemnost, nebude. Písně jsou místy až notoricky známé, a polština dělá problémy jen částečně. Věřím, že k možnosti shlédnout toto představení "ve vnitrozemí" dojde a v tom případě bych doporučil, určitě si tuto možnost nenechat ujít. Jsou totiž věci, které se v životě dají udělat jen jednou.:-)

Jaké je tedy těšínské nebe? Takové, jaké jsem tušil. Modré a plné hvězd. A i když je někdy zakrývají mraky, neznamená to, že se někam ztratily. Jsou tam pořád a umí nám dělat radost a o tom je.

Jaromír Nohavica - Tomáš Kočko - Renata Putzlacher - Radovan Lipus *Těšínské nebe - Cieszyńskie nebe*

Písně z divadelního představení zpívají herci Těšínského divadla.
Indies Records 2004

Písně: *Nebe je tu, Kalina, Těšínská, Vilem Fousek, Kometa, Svatební, Litanie u konce století, Maškarní ples, Zítř ráno v pět, Jacek, Bláznivá Markéta, Mikymauz, Dokud se zpívá, Pane prezidente, Hymna HC Oceláři Třinec, Sarajevo, Petersburg, Danse macabre, Velká voda, Každý si nese své břímě,* a bonusy (písně nahrané ale ve hře nepoužité, pouze v MP3):
Muzeum, Plebs-blues

další informace:

Indies Record: www.indiesrec.cz

Těšínské divadlo: www.tdivadlo.cz